

Strategic directions of credit activity of banks in the conditions of economic instability

V. Volkova

ORCID 0000-0003-1539-6194

N. Volkova

ORCID 0000-0003-3790-3636

Vasyl' Stus Donetsk National University, Ukraine

Article info

Received 25.03.2018

Accepted 30.04.2018

Vasyl' Stus Donetsk National
University, Ukraine

valeriya.volkova.donetsk@gmail.com

nelia.volkova.donetsk@gmail.com

+380956562019

Волкова, Н.Н., Волкова, Н.І.
(2018). Стратегічні напрями
кредитної діяльності банків в
умовах економічної
нестабільності. *Fundamental
and applied researches in
practice of leading scientific
schools*, 26 (2), 149–152.

Volkova, V., Volkova, N. (2018). Strategic directions of credit activity of banks in the conditions of economic instability. Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools, 26 (2), 149–156.

The article is devoted to strategic directions of credit activity of banks in the conditions of economic instability. The financial crisis in the country creates the need to develop strategic lines of lending activity for individual banks as well as for the whole banking system as a whole. We believe that the methodical tool for studying the lending activity of a banking institution should not only provide the possibility of the bank's development in the coming years, but also in the long run. This is a priority task of the bank, since in the absence of stable economic development, the competitiveness and adaptability of the institution to internal and external destabilizing factors decreases. The urgency of the topic lies in the fact that the effective implementation of credit activity is one of the important measures, the quality of which depends on the financial results of banks. Modern conditions of activity related to the complexity of determining the effectiveness of lending in a conflict of interest situation of counteragents of a loan agreement, the impossibility of predicting the actions of borrowers in different conditions of economic development and information insufficiency, put forward the need for comprehensive, thought-out and sound management decisions. The results of the research of the statistical material characterizing the development of the modern banking system are presented. It was established that during the last year, banks continued to gradually increase lending in the national currency. The article analyzes the dynamics of the main indicators of bank lending by the beginning of 2015-2018 years. The author's position is that the reason for a slight increase is the orientation of the domestic banks' credit policy to stimulate domestic demand in the market. It has been determined that effective lending activity of banks in Ukraine can ensure the recovery of the financial sector and restoration of the growth rates of the real economy sector of the country. The author's concept of improvement of credit activity proves that it is the basic condition for maintaining favorable credit potential and efficient functioning of the bank. For the first time initial provisions are presented, the basis for building the entire credit process of any banking institution. The expediency of developing a scientifically based unified credit risk assessment methodology, which in general should cover both qualitative characteristics of credit risk and schemes for the identification and calculation of quantitative characteristics, is singled out. The conclusion is made on the necessity of developing a strategic vector of credit activity of Ukrainian banks, namely: organizational and economic mechanism of bank lending; alternative methods of risk assessment of lending activities of banks; organizational - functional model of providing effective lending activity.

Key words: credit activity; credit policy; loan portfolio; strategic vector; risk; yield.

Стратегічні напрями кредитної діяльності банків в умовах економічної нестабільності

В.В. Волкова

Н.І. Волкова

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна

Стаття присвячена стратегічним напрямам кредитної діяльності банків в умовах економічної нестабільності. Наведено результати дослідження статистичного матеріалу, що характеризують розвиток сучасної банківської системи. Встановлено, що протягом останнього року банки продовжили поступово нарощувати кредитування в національній валюті. У статті проаналізовано динаміку основних показників банківського кредитування на початок 2015-2018 років. Авторська позиція полягає у тому, що причиною незначного збільшення є орієнтація кредитної політики вітчизняних банків на стимулювання внутрішнього попиту на ринку. Визначено, що ефективна кредитна діяльність банків в Україні може забезпечити оздоровлення фінансового сектору та відновлення темпів зростання реального сектора економіки країни. Авторська концепція вдосконалення кредитної діяльності доводить, що є базовою умовою збереження сприятливого кредитного потенціалу й ефективного функціонування банку. Вперше представлено вихідні положення, основу побудови усього кредитного процесу будь-якої банківської установи. Виокремлено доцільність розробки науково-обґрунтованої єдиної методики оцінки кредитного ризику, яка в цілому повинна охоплювати як якісні характеристики кредитного ризику, так і схеми виявлення та обрахунку кількісних ознак. Зроблено висновок про необхідність розробки стратегічного вектора кредитної діяльності банків України, а саме: організаційно - економічного механізму кредитної діяльності банку; альтернативних методик оцінювання ризику кредитної діяльності банків; організаційно - функціональної моделі забезпечення ефективної кредитної діяльності.

Ключові слова: кредитна діяльність; кредитна політика; кредитний портфель; стратегічний вектор; ризик, дохідність.

В статті представлено результати дослідження, яке виконувалося відповідно до тематичного плану досліджень кафедри фінансів та банківської справи Донецького національного університету імені Василя Стуса «Удосконалення фінансово-кредитних механізмів управління економічним розвитком України» (номер державної реєстрації: 0109U007300).

Вступ

В умовах кризової економіки дуже важливим є здійснення комерційними банками кредитної діяльності, бо вона є підґрунтям для ефективного перерозподілу тимчасово вільних коштів в реальному секторі економіки на користь фінансування інвестиційних проектів, розширення та активізації виробництва, вирішення важливих соціальних проблем. За підсумками 9 місяців 2017 року чисті активи банківської системи України збільшилися. Їх обсяг станом на 01.10.2017р. відповідав 1,281 млрд. грн. проти 1,256 млрд. грн. на початок року (+2.0%). Одним з ключових чинників коливання обсягу активів банківської системи в досліджуваному періоді виступала динаміка курсу національної валюти, поряд із нарощенням вкладень в ОВДП та виведенням частини комерційних банків з ринку (Analytical review of the banking system of Ukraine for 9 months of 2017, (2017)). Нестабільність фінансово-економічного середовища в країні створює необхідність розробки стратегічних напрямів кредитної діяльності як окремих банків, так і усієї банківської системи в цілому. Саме методичний інструментарій дослідження кредитної діяльності банківської установи має не лише забезпечувати

можливість розвитку банку на найближчі роки, а і в довгостроковій перспективі. Це є пріоритетним завданням банку, оскільки при відсутності стабільного економічного розвитку, зменшується конкурентоздатність та пристосованість установи до внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих факторів. Актуальність теми полягає у тому, що ефективне здійснення кредитної діяльності є одним із важливих заходів, від якості проведення котрого залежать фінансові результати банків.

Мета статті

На основі системного підходу поглиблення теоретико-методологічних засад вдосконалення кредитної діяльності комерційного банку в умовах нестійкого економічного середовища та розробка стратегічних напрямів її здійснення.

Методи та теоретичні засади дослідження

Методологічною основою статті стали наукові розробки вітчизняних і зарубіжних учених, фундаментальні теоретичні положення економічної науки щодо кредитної діяльності банків. У процесі

дослідження використано такі загальнонаукові методи: системний підхід - для розробки заходів щодо вдосконалення кредитної діяльності банківського сектору України; формальна та діалектична логіка, аналіз, синтез, логічне узагальнення - для характеристики сучасних підходів до визначення сутності кредитного процесу банку; групування і факторний аналіз - для виявлення внутрішніх та зовнішніх факторів впливу на кредитну діяльність банків і визначення особливостей їх прояву в сучасних умовах. Методи експертних оцінок, порівняння покладено в основу аналізу ризиків банківської діяльності та розробки науково-методичного підходу до вибору стратегії банків з метою покращення економічної ситуації в країні; кореляційно-регресійний аналіз - для оцінки макроекономічних чинників формування кредитного портфеля банківської системи України; статистичний, порівняльний аналіз економічних показників - для виявлення особливостей кредитної діяльності банківського сектору України.

Результати

В умовах політичної і економічної нестабільності значні проблеми в діяльності банків та реальна загроза перетворення наслідків цих проблем на системну банківську кризу обумовлюють необхідність забезпечення фінансової стійкості банківської системи України. Базовою основою фінансової стійкості банківської системи загалом є кредитна діяльність, оскільки від її ефективності безпосередньо залежить прибутковість та ліквідність окремої банківської установи. Відтак комерційні банки повинні організовувати кредитну діяльність таким чином, щоб вони давали максимальний прибуток при мінімальному

ризиком, який пов'язаний безпосередньо з механізмом надання і погашення кредитів. Основою кредитної діяльності банків є кредитні операції. Дослідження довело, кредитна активність банківських установ продовжує залишатись невисокою, що обумовлено обмеженням колом надійних позичальників. Згідно з даними НБУ, станом на 01.10.2017 р. середня відсоткова ставка за кредитами в національній валюті відповідала 14,62% (17,7% станом на 01.01.2017 р.). Для кредитів в іноземній валюті показник відповідав 6,5% (8,3% станом на 01.01.2016 р.). Зменшенню середньої відсоткової ставки по кредитах сприяло пом'якшення Національним банком монетарної політики у квітні - травні 2017 року. Зниження облікової ставки НБУ супроводжується також поступовим зниженням вартості кредитного ресурсу на внутрішньому ринку. Як наслідок, спостерігається тенденція до поступового відродження кредитування, хоч і дуже повільними темпами. У 2017 р. середнє значення відсоткової ставки за кредитами, наданими суб'єктам господарювання, складало 13,9% в національній валюті та 6,9% в іноземній валюті (14,6% та 6,4% відповідно на початку 2017 року). Роздрібний клієнтський кредитний портфель протягом 9 міс. 2017 року зріс на 0,6% та склав 164,59 млн. грн. Значний вплив на динаміку показника мала тенденція до зниження вартості кредитного ресурсу - з початку року середня ставка за кредитами домогосподарств скоротилася з 30,5 % до 28,3% на 01.10.2017р. (Basic indicators of activity of Ukrainian banks, n.d.).

Далі на підставі даних Національного банку України (National Bank of Ukraine, n.d.) наведемо розрахунок показників, що характеризують кредитну діяльність вітчизняних банків (табл. 1).

Таблиця 1.

Частка банківських кредитів у ВВП України

Показники	Станом на:			
	01.01.2015	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018
Обсяг ВВП, млн. грн.	1566728	1979458	2383182	2430846*
Кредити, надані банками в економіку України, усього, млн. грн.	862383	1 009 768	1 005 923	1 042 798
Кредити, надані суб'єктам господарювання, млн. грн.	687564	830 632	847 092	870 302
Питома вага кредитів, наданих суб'єктам господарювання у %	79,7	82,2	84,2	83,5
Кредити, надані фізичним особам, млн. грн.	169896	175 711	157 385	170 938
Кредити, надані органам державної влади, млн. грн.	4876	3 360	1 427	1517
Кредити, надані небанківським фінансовим установам, млн. грн.	47	65	20	42
Питома вага банківських кредитних вкладень у ВВП, %	55,1	82,2	42,2	42,9
Питома вага кредитів, наданих фізичним особам у ВВП, %	10,8	8,8	6,6	7,0

*розраховано авторами на підставі прогнозних даних

Як видно, питома вага банківських кредитів у ВВП станом на 1.01.2018 року у порівнянні з попереднім роком збільшилася на 0,7 %, що є непрямою ознакою активізації кредитних вкладень комерційних банків у

напряму кредитного забезпечення підприємницької діяльності на відміну від різкого скорочення - до 42,2% станом на 01.01.2017 р. в порівнянні з початком 2016 р. Незначні зрушення у сторону збільшення

спостерігаються у активізації діяльності комерційних банків України щодо кредитування суб'єктів господарської діяльності. Так, протягом 2014–2015 років питома вага кредитних вкладень зростала, а станом на 1.01.2017 року у порівнянні з аналогічним показником минулого року зросла на 2 % і становила 84,2% від усіх наданих кредитів. Причиною незначного збільшення є орієнтація кредитної політики вітчизняних банків на стимулювання внутрішнього попиту на ринку. Хоча на 1.01.2018 р. скоротилася і дорівнює 83,5%, що на 0,7 в. п. менше ніж у попередній період. Однак, послаблення кредитування

комерційними банками фізичних осіб і орієнтацію кредитної політики на співпрацю із суб'єктами господарської діяльності у попередні роки не варто розглядати однозначно, як виключно позитивне явище, адже зниження темпів зростання кредитних вкладень не відповідає стратегічним завданням стимулювання економічного росту. Питома вага кредитів, наданих фізичним особам у ВВП знижувалась з кожним роком і станом на 01.01.2017 року складала 6,6%, а на 1.01.2018 р. збільшилась до 7%. Результати проведеного аналізу наглядно продемонстровано на рисунку 1.

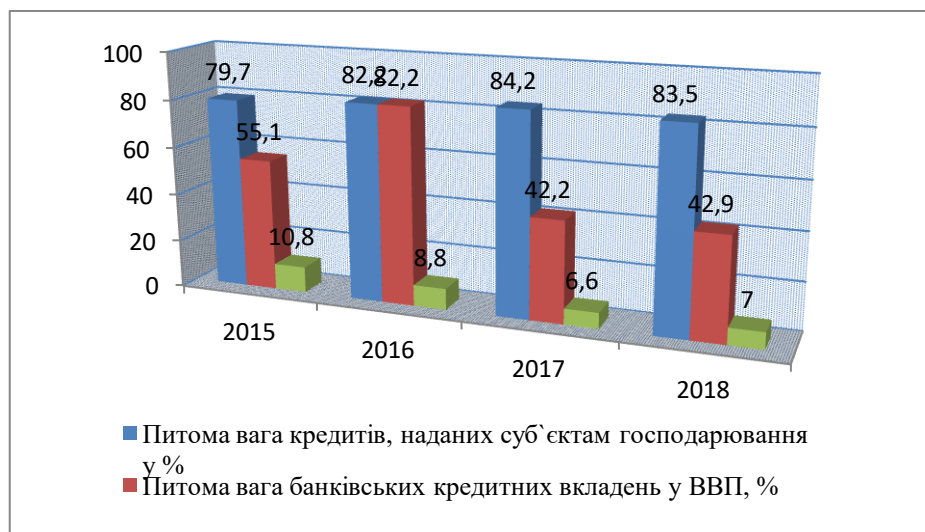

Рис. 1. Динаміка основних показників банківського кредитування на початок 2015-2018 років

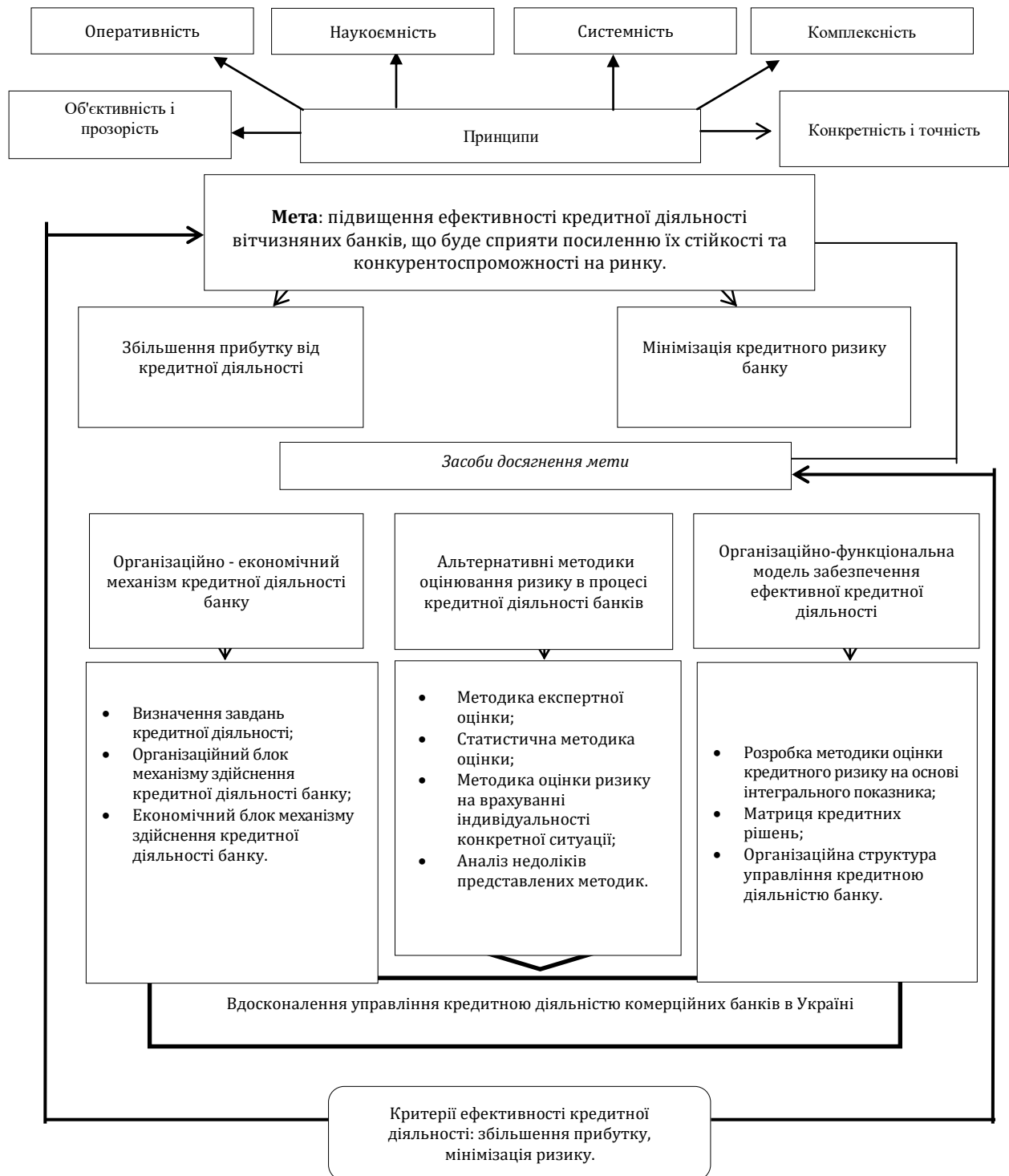
Протягом 2017 року банки продовжили поступово нарощувати кредитування в національній валюті. Загальні залишки за кредитами в гривні за 2017 рік зросли на 13,0%, попри високу базу порівняння, зумовлену значними обсягами реструктуризації кредитів в іноземній валюті протягом другої половини 2016 року. Найбільш активно банки нарощували гривневе кредитування домогосподарств, передусім завдяки активізації споживчого кредитування. Зокрема високими темпами збільшувалася видача кредитів на придбання транспортних засобів та інші споживчі потреби. Також зростає попит і на іпотечні кредити. У листопаді 2017 року вперше за останні півтора роки залишки за ними зросли порівняно з попереднім місяцем, проте в річному вимірі вони продовжували знижуватися. Зростанню попиту на кредити з боку домогосподарств сприяло поступове зниження вартості кредитів протягом більшої частини року та певне пом'якшення стандартів кредитування. Стандарти споживчого кредитування пом'якшувалися під впливом посилення конкуренції та зростання платоспроможності споживачів та поживлення економічної активності. Також зберігався попит на кредити з боку корпоративного сектору. Особливо це стосувалося короткострокових та гривневих кредитів. Зростанню попиту на кредити сприяло зниження процентних ставок протягом більшої частини року, а також потреба

в інвестиціях та капіталі. За 2017 рік залишки за гривневими кредитами нефінансових корпорацій збільшилися на 8,7%, а їх стрімке уповільнення порівняно з 2016 роком пояснюється підвищенням бази порівняння. В подальшому банки очікують продовження зростання попиту на всі види кредитів для бізнесу (National Bank of Ukraine, n.d.).

Сьогодні є очевидним, що ефективна кредитна діяльність банків в Україні може забезпечити оздоровлення фінансового сектору та відновлення темпів зростання реального сектора економіки країни. Саме це є головним завданням функціонування банків в подоланні фінансової кризи у вітчизняній економіці та запорукою забезпечення її подальшого розвитку. Аналіз діяльності вітчизняних банків та критичний огляд нормативно-правової бази та спеціальної літератури, дає змогу стверджувати про відсутність превентивності механізмів та заходів їх недопущення. Сучасні умови діяльності, пов'язані із складністю визначення ефективності проведення кредитування в ситуації конфлікту інтересів контрагентів кредитної угоди, неможливість передбачення дій позичальників в різних умовах розвитку економіки та інформаційна недостатність, висунули на перший план необхідність у всебічно продуманих й раціональних управлінських рішеннях. Підґрунтям для їх прийняття виступає застосування науково обґрунтованих підходів та

розробка на їх основі цілісної концепції вдосконалення кредитної діяльності, що є базовою умовою збереження

сприятливого кредитного потенціалу й ефективного функціонування банку.

Рис. 2 Концепція вдосконалення кредитної діяльності комерційних банків в Україні

Проте ринкові умови, для яких характерним є підвищення невизначеності зовнішнього середовища, зумовили необхідність у формуванні принципово нових,

поміркованих гнучких й адаптивних стратегій діяльності, які б враховували циклічність економіки, та формували дієві методичні та інституційні компоненти

управління, що б дозволяли приймати ефективні управлінські рішення.

Концепція вдосконалення кредитної діяльності комерційних банків України в умовах трансформаційної економіки представлена у вигляді логіко-структурної схеми (рис. 2).

Головною метою даної концепції є підвищення ефективності кредитної діяльності вітчизняних банків, що буде сприяти посиленню їх стійкості та конкурентоспроможності на ринку. Досягнення цього співвідношення має ґрунтуватися на сукупності певних принципів, які у кінцевому підсумку визначають, власне, основи менеджменту кредитної діяльності банку. Вони, по суті, мають утворювати вихідні положення, основу побудови усього кредитного процесу будь-якої банківської установи.

До основних принципів здійснення кредитної діяльності банку варто віднести:

- системність в процесі кредитної діяльності передбачає розгляд сукупності наданих банком позичок у їх взаємозв'язку та взаємозалежності як єдиної системи, що зазнає впливу визначених внутрішніх та зовнішніх факторів, наявність у банку чіткої стратегії дій з організації кредитної діяльності як на рівні взаємовідносин із кожним окремим позичальником, так і на рівні усього портфеля банківських позичок;

- комплексність кредитної діяльності передбачає охоплення усіх структурних підрозділів банку, діяльність яких може тією чи іншою мірою вплинути на кінцеву величину зобов'язань клієнтів за наданими позичками та використання системи показників, які дають всебічну оцінку кредитної діяльності банків, в тому числі – у динаміці;

- об'єктивність і прозорість кредитної діяльності визначає наявність достовірної і точної інформації для прийняття адекватних рішень щодо стратегії кредитної діяльності, а також її поточного коригування відповідно до стратегічних завдань банківської кредитної політики;

- наукоємність передбачає використання в оцінюванні ефективності кредитної діяльності тільки науково підтверджених моделей і підходів;

- конкретність і точність підтверджує правдивість наданої інформації, прозорість і конкретність дослідження;

- оперативність передбачає застосування оперативних заходів щодо здійснення кредитної діяльності та швидке реагування менеджменту банку на зміни ринкової кон'юнктури і дію тих чи інших факторів впливу на кредитну діяльність з метою адекватної оцінки ситуації та прийняття необхідних рішень.

Таким чином, дотримання зазначених принципів може стати вагомим фактором забезпечення дієвості усього механізму кредитної діяльності комерційного банку. Це пов'язано із тим, що вони слугують вихідними умовами функціонування банків, спрямованими на реалізацію тих завдань, які визначені стратегією кредитної політики, а відтак виступають основою самої технології управління кредитною діяльністю, служать орієнтиром для прийняття ключових рішень, що стосуються майбутніх ринків, прибутковості і профілю ризиків для керівників банку на всіх рівнях його

діяльності, тобто є основою всього банківського менеджменту.

Запропонована концепція вдосконалення кредитної діяльності комерційних банків в Україні реалізується через такі засоби дослідження:

- організаційно - економічний механізм кредитної діяльності банку;

- альтернативні методики оцінювання ризику кредитної діяльності банків;

- організаційно - функціональну модель забезпечення ефективної кредитної діяльності.

Як будь-який процес, кредитну діяльність банків найбільш доцільно розглядати у рамках певного механізму. Лише у такий спосіб дослідження особливостей кредитної діяльності дозволяє охопити усі можливі аспекти діяльності комерційного банку. Перед розробкою даного механізму доцільно виявити завдання кредитної діяльності банків та фактори, які визначають необхідність саме ефективного її здійснення.

Згідно з тим, що мета впровадження концепції - підвищення ефективності кредитної діяльності вітчизняних банків - досягається шляхом збільшення прибутку та мінімізації кредитного ризику банку, вважаємо доцільним проаналізувати існуючі на вітчизняному просторі методики оцінювання ризику в системі кредитної діяльності. Адже недооцінка ризику призводить до зростання проблемної заборгованості, а переоцінка знижує прибутковість за рахунок надмірного резервування.

Дослідження довело, частка проблемних активів залишається досить високою. До основних причин наявності проблемної заборгованості можна віднести: недостатній нагляд з боку регулятора за діяльністю банків, наслідки економічної кризи останніх років, низька якість кредитного портфелю банків. Частина банків з українським капіталом зволікала з визнанням кредитів проблемними та відповідним формуванням резервів. Діагностичне обстеження банків та набрання чинності нового порядку оцінки кредитного ризику відповідно до постанови Правління НБУ «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» 30.06.2016 р. № 351 спонукало банки у 2017 році відображати дійсну картину якості позикових активів (On Approval of the Regulation on Determining the Size of Credit Risk by Bank of Ukraine for Active Banking Transactions, 2016).

Відповідно до діагностики, проведеної НБУ за липень 2017 року, частка проблемних кредитів у портфелі банків сягнула свого історичного максимуму й склала 58 %, 01.10.2017 року – 56,4 % (або 47,5 % без урахування Приватбанку, який належить державі). При цьому у Приватбанку вона становила 85,9%, у інших державних банків – 59,3 %. Станом на 01.12.2017 року частка проблемних кредитів в банківській системі України склала 54,9%, що на 0,86 в. п. менше, ніж місяцем раніше. В той же час частка проблемних активів банківської системи з урахуванням позабалансових зобов'язань станом на 01.12.2017 року становила 29,24%, що на 0,22 в. п. більше, ніж місяцем раніше (Basic

indicators of activity of Ukrainian banks, n.d.). Все це свідчить про низький рівень якості системи управління проблемними позиками.

Згідно з новими правилами, НБУ вважає неробочими кредити з простроченням платежу понад 90 днів (30 днів для банків) або за якими погашення боргу є малоімовірним без стягнення забезпечення.

Приріст кількості непрацюючих кредитів також можна пов'язати з запровадженням нових підходів щодо оцінки розміру кредитного ризику та зміни класифікації активів згідно вище згаданої постанови Національного банку №351 «Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями». Міністерством фінансів України розробляється концепція створення компанії з управління непрацюючими активами з метою покращення ситуації.

Методики оцінки кредитного ризику слугують основою для визначення впливу окремих факторів ризику та дозволяють оцінити кредитний ризик з урахуванням різних аспектів. Однак, через те, що фактори впливу мають різну природу, вивести одну агреговану величину на математичному рівні практично неможливо. З цього приводу, за доцільне видається розробка науково-обґрунтованої єдиної методики оцінки кредитного ризику, яка в цілому повинна охоплювати, з одного боку – якісні характеристики кредитного ризику, з іншого – схеми виявлення та обрахунку кількісних ознак.

Наступним, не менш важливим, етапом управління кредитним ризиком є вибір методів впливу на ризик, метою провадження якого є мінімізація його в майбутньому. Звичайно припускається декілька способів зниження ризику, тому виникає проблема оцінки порівняльної ефективності методів впливу з вибором найкращого для конкретного банку. Власне на цьому етапі перед банківською установою постає вибір: прийняти кредитний ризик (це має бути узгоджене із кредитною політикою банку, із вирішенням проблеми ризик – дохідність) або оптимізувати його. При цьому відмова від ризикового кредиту зводить ризик для банку до нуля, однак при цьому останній втрачає доходи за даною операцією.

Акцентуємо увагу на тому, що мета діяльності банку, як і будь-якого іншого суб'єкта підприємництва, спрямовується на отримання прибутку. Обсяг прибутку, синтезуючи всі сторони та аспекти діяльності економічних суб'єктів, забезпечує їх стабільне функціонування. Доходи від кредитної діяльності були та залишаються основним джерелом формування сукупних доходів банківських установ (Volkova, Volkova, 2016, p. 31). А це значить, що банки повинні розвивати кредитну діяльність взагалі. Для управління прибутковістю кредитної діяльності необхідно відпрацювати дієві інструменти організації кредитного менеджменту для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, обрання стратегії розвитку банківських установ, адекватної конкретному періоду, що сприятиме посиленню їх стійкості та конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на зовнішньому фінансових ринках.

Прибуток банку є кінцевим фінансовим результатом, який створює необхідні умови для збереження його економічної життєздатності та подальшого розвитку. Прибуток банку забезпечує фінансову стабільність у діяльності банку.

Найбільший вплив на величину прибутку банку роблять наступні фактори: співвідношення доходів і витрат банку; середній рівень процентних ставок по кредитах, наданих клієнтам й іншим банкам; зміна обсягу кредитних і депозитних операцій; середня прибутковість всіх активних операцій; розмір доходу й частка прибутку в ньому; розмір власного капіталу банку; структура кредитного портфеля; витрати по обслуговуванню внесків. Перші п'ять факторів впливають на розмір балансового прибутку, шостий – на його стабільність, сьомий і восьмий – на якість росту прибутковості банківських операцій з позицій банківських ризиків і ліквідності балансу (Crickie, Maslak, 2008, 126).

Обговорення

Варто відзначити, що власників банку цікавить як поточний фінансовий результат діяльності банку, так і перспективи його зростання. Співвідношення між критеріями мінімізації ризику і максимізації прибутку може бути охарактеризоване як конкурентне і виражене наступним правилом: «Ціна більшого прибутку – більший ризик». Таким чином, в процесі здійснення кредитної діяльності банку виникають складні завдання знаходження компромісних рішень.

Рішення цих завдань супроводжується багатьма труднощами, пріоритетною серед яких є підвищення ризикованості банківського бізнесу. Кредитні операції на сьогодні є достатньо дорогими в силу високого рівня ризиків і відповідних витрат для комерційних банків, і тому екстенсивний шлях розвитку кредитного ринку має поступитися місцем інтенсивному, за якого набуває значення передусім якість кредитних операцій.

За таких обставин особливого значення набуває розробка ефективної моделі здійснення кредитної діяльності комерційного банку. Саме від ефективності її організації на мікрорівні залежить підвищення прибутковості, а відтак і поступальний динамічний розвиток на макрорівні.

Висновки

Отже, підсумовуючи результати проведеного дослідження, слід зазначити, що для вдосконалення кредитної діяльності рекомендовано розробку та реалізацію менеджментом банків України гнучкої стратегії кредитної діяльності, яка буде націлена на довгострокову перспективу, враховувала можливі коливання економічної кон'юнктури і пов'язані з ними зміни якості кредитного портфеля та була б необхідною умовою своєчасного виявлення проблем щодо її організації та пошуку можливих шляхів зміцнення фінансового стану і фінансових результатів діяльності банківських установ, визначення можливостей банків здійснювати кредитну підтримку розвитку національної економіки та більш активно впливати на

економічні процеси в суспільстві. Запропоновано концепцію вдосконалення організації кредитної діяльності комерційних банків України, метою якої є підвищення ефективності кредитної діяльності банку, що сприятиме посиленню його стійкості та конкурентоспроможності на ринку. Задекларовані нами в концепції вдосконалення кредитної діяльності комерційних банків в Україні інструменти, а саме: організаційно - економічний механізм кредитної діяльності банку, альтернативні методики оцінювання ризику кредитної діяльності банків, організаційно - функціональна модель забезпечення ефективної кредитної діяльності будуть досліджені нами в подальшому.

Література / References

- Analytical review of the banking system of Ukraine for 9 months of 2017 (2017). Retrieved from http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_3_kv_2017.pdf.
- Basic indicators of activity of Ukrainian banks. (n.d.). Retrieved from http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807.
- National Bank of Ukraine. (n.d.). Retrieved from <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.
- National Bank of Ukraine. (n.d.). Retrieved from <https://bank.gov.ua/control/uk/index>. [Отримано з <https://bank.gov.ua/control/uk/index>]
- On Approval of the Regulation on Determining the Size of Credit Risk by Bank of Ukraine for Active Banking Transactions (2016). Retrieved from <http://www.bank.gov.ua/document/download?docId=33378802>.
- Volkova, V.V., Volkova, N.I. (2016). Trends and prospects for managing credit activities of banks. *Economic and legal paradigm of modern society*, 1, S. 28-33. [Волкова В.В., Волкова Н.І. (2016). Тенденції та перспективи управління кредитною діяльністю банків. *Economic and law paradigm of modern society*, 1, C. 28-33.].
- Crickie, O.A., Maslak, N.G. (2008). *Bank Profit Management: Monograph*, 2008, 136 p. [Криклій О.А., Маслак Н.Г. (2008). *Управління прибутком банку: монографія*, 2008, 136 с.].